ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ **«Ֆուտբոլ մարզախաղի տակտիկան, հնարքների ուսուցում»**

Վերապատրաստվող ուսուցիչ՝ **Շանթ Մարտիրոսյան**

«Մյասնիկյանի Արայի անվան միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ

Մենթոր ուսուցիչ՝ **Սաթիկ Գամազյան**

ԱՐՄԱՎԻՐ – 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն 3

1. Հարձակողական տակտիկան ֆուտբոլում 4
2. Պաշտպանողական տակտիկան ֆուտբոլում 12

Եզրակացություն 22

Գրականության ցանկ 23

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆուտբոլի տակտիկան տարբերվում է խաղի վարման միջոցների, եղանակների ու ձևի մեծ տարատեսակությամբ և հիմնվում է խաղացողների ակտիվության ու ստեղծագործականության վրա: Առանձին խաղացողների տակտիկական գործողությունները հաղթանակի նվաճման համար ունեն որոշիչ նշանակություն: Ինչքան բարձր է խաղացողների տակտիկական արվեստը, այնքան հաջող ու ռացիոնալ են օգտագործում նրանք իրենց տեխնիկան, ֆիզիկական որակները, գիտելիքներն ու կարողությունները մրցակիցների հետ պայքարի տարբեր պայմաններում:

Տակտիկական խնդիրները լուծվում են մարզիկների/աշակերտների թիմային, խմբային և անհատական գործողություններով, բոլոր տակտիկական միջոցների ռացիոնալ օգտագործումով: Խաղի համակարգով որոշվում է դաշտում խաղացողների տեղաբաշխման գործառույթը, գործողությունների դիրքն ու բնույթը, որոնք պահպանում են համակարգի հիմնական սկզբունքները:

Հարձականում և պաշտպանությունում խաղացողների տակտիկական գործողությունները տարբեր են և այդ պատճառով ուսուցման ժամանակ դրանք պետք է դիտարկել առանձին:

1. ՀԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆ ՏԱԿՏԻԿԱՆ ՖՈՒՏԲՈԼՈՒՄ

Հարձակման հիմնական խնդիրը հակառակորդ կազմակերպված պաշապանական գործողությունների խախտումն է, անհատական և խմբային դիմադրության հաղթահարումը, որը թույլ կտա ավարտել հարձակումը դարպասի գրավումով: Այս խնդիրները լուծում են անհատական, խմբային և թիմային գործողությունների կատարման արագությունն ու ճշտությունը:

Թիմային տակտիկական գործողություններ

Թիմային տակտիկական գործողությունները իրենցից ներկայացնում են դաշտում խաղացողների տարբեր դասավորությամբ խաղի վարման որոշակի համակարգ:

Ժամանակակից ֆուտբոլում առավել հաճախ կիրառվում են խաղացողների երկու հիմնական դասավորություն 4 + 3 + 3 և 4 + 4 + 2:

4 + 3 + 3 դասավորությունը ապահովում է պաշտպանության գծում երկու կենտրոնական պաշտպանների (առաջնային և հետնային) և երկու եզրային պաշտպանների (աջ և ձախ), իսկ կիսապաշտպանության գծում երեք խաղացողների երկու եզրային և մեկ կենտրոնական կիսապաշտպանների: Հարձակման գիծը կազմված է երեք հարձակվողներից՝ աջ և ձախ եզրային և կենտրոնական:

4 + 4 + 2 դասավորությունը ենթադրում է պաշտպանության գծի նույնպիսի տեղաբաշխում, ինչպիսին 4 + 3 + 3 համակարգում է, միայն այն տարբերությամբ, որ երկու կենտրոնական պաշտպանները հաճախ մտնում են հարձակման գործողության մեջ շնորհիվ նրա, որ չորս կիսապաշտպանների մեջ կա «պահեստային» կիսապաշտպան, որը միշտ պատրաստ է մնալ պաշտպանությունում հարձակման մեջ ներգրավված կենտրոնական պաշտպանի փոխարեն:

Երկու հարձակվողները խաղը կառուցում են արագ հարձակողական գործողությունների վրա: Նրանք պետք է բարձր տեխնիկական խաղացողներ լինեն, ովքեր գիտեն, թե ինչպես պետք է անթերի կատարել բարձր արագությամբ տեխեիկական և տակտիկական գործողությունները և ճշգրիտ եզրափակիչ հարված հասցնել դարպասին:

Ուժեղագույն թիմերը պահպանում են տակտիկական հայեցակարգը, որը դրսևորվում է հարձակման և պաշտպանության միջև հավասարակշռված հավասարակշռության մեջ:

Ֆուտբոլում տարբերում են հարձակման երկու համակարգ՝ արագ ճեղքում և դիրքային հարձակում: Երկուսն էլ կիրառվում են խաղացողների տարբեր ելակետային դասավորությունների ժամանակ:

Դիրքային հարձակումն օգտագործում են հակառակորդի լավ կազմակերպված պաշտպանության դեմ: Այս մեթոդի համար բնութագրական է գնդակի անշտապ խաղարկումը, խաղացողների դանդաղ տեղաշարժը դեպի առաջ գնդակի տարատեսակ մեծաքանակ փոխանցումների (ոչ միայն առաջ, այլև հետ, դաշտի շրջագծով) կիրառմամբ: Նման գործողությունները ենթադրում են հակառակորդի պաշտպանությունում թույլ տեղերի որոնում և հաջող պայքարի կամ հարձակվողի անսպասելի հարձակման դիրք դուրս գալու, ինչպես նաև խաղի արագությունը գցելու համար գնդակի վերահսկումը պահպանելու և ժամանակ շահելու պայմանների ստեղծում:

Դիրքային հարձակման մեջ առանձնացնում են երեք փուլ՝ պաշտպանության գոտուց հարձակման գոտի գնդակի տեղափում, դիրքի գրավում և ճեղքման պատրաստում, ճեղքում և հարձակման ավարտ:

Դիրքային հարձակման հաջող իրականացման համար անհրաժեշտ է դաշտի որոշակի հատվածում հակառակորդի նկատմամբ ստեղծել օպերատիվ տարածություն և քանակական գերազանցություն, և արդյունավետ օգտագործել երկու-երեք խաղացողների միջև փոխգործակցությունը և իրականացնել նվաճված առավելությունը:

Արագ ճեղքումը հանդիսանում է սուր տակտիկական: Նրա էությունը կայանում է նրանում, որ խլելով հակառակորդից գնդակը, խաղացողները առավելագույն արագությամբ տեղափոխվում են հարձակման գոտի և այնտեղ են տանում գնդակը: Նրանք ձգտում են ամենակարճ ճանապարհով դուրս գալ հակառակորդի դարպասի մոտ, զրկել նրան պաշտպանության կազմակերպման ժամանակից և ավարտել հարձակումը դարպասին հարվածելով՝ մինչև պաշտպանվողների վերադարձը դաշտի իրենց կեսը:

Հարձակվողների գործողությունների հաջողությունը այստեղ կախված է առավելագույն արագությամբ առանց գնդակի և գնդակով շարժվելու և միաժամանակ տեխնիկական մեթոդների իրականացման բարձր ճշտությունը պահպանելու, ինչպես նաև տարաբնույթ տակտիկական համադրություններ օգտագործելու ունակությունից:

Արագ ճեղքման մեջ առանձնացնում են երեք փուլ՝ գնդակի տիրապետում, հարձակման անցում և գնդակի արագ երկար փոխանցում առաջ: Դաշտի կենտրոնում մաններում և հակառակորդի դարպասի մոտ թվային գերազանցության ստեղծում, հարձակման եզրափակում կամ թվային գերազանցության իրականացում:

Այս կամ այն համակարգի կիրառությունը կախված է հակառակորդի ուժից, նրա խաղաոճից, պաշտպանությունում նրա խաղի մարտավարությունից և այլն:

Խմբային տակտիկական գործողություններ

Հարձակվողների նկատմամբ քանակական առավելություն ունեցող լավ կազմակերպված պաշտպանությունը կարելի է հաղթահարել միայն համաձայնեցված թիմային գործողություններով: Այդ նպատակով լայնորեն օգտագործում են երկու, երեք և ավելի խաղացողների փոխգործակցությունը:

Հարձակումում ամենապարզ տակտիկական համադրությունը հանդիսանում է գնդակի փոխանցումը երկու կամ մի քանի հարձակվողների միջև, որոնք ձգտում են այդպիսով շրջանցել պաշտպաններին և որևէ հատվածում հակառակորդի նկատմամբ ստեղծել կարճատև թվային գերազանցություն:

Խաղի ընթացքում փոխանցումները կիրառում են՝

- Դեպի հակառակորդի դարպասը գնդակի արագ տեղաշարժման նպատակով,
- Դաշտի մի հատվածից մյուսը, դեպի առավել բարենպաստ դիրքում գտնվող խաղընկերոջը գնդակի փոխանցման համար,
- Բարեհաջող դիրքից հակառակորդի դարպասին խաղընկերոջ հետ եզրափակիչ հարված կատարելու համար,
- Իր թիմի խաղացողների մոտ գնդակի պահման համար:

Փոխանցման եղանակները չափազանց տարբեր են: Մեթոդի ընտրությունը կախված է դաշտում գրված դիրքից (խաղացողների միջև տարածություն, խաղացողի տեղաշարժման առանձնահատկություն, որին փոխանցվում է գնդակը և այլն): Փոխանցումները բաժանվում են կարճի (10-15մ), միջինի (մինչև 30մ) և երկարի (30մ-ից

ավելի): Երկար փոխանցումները օգտագործվում են հիմնականում դաշտի մի հատվածից մյուսը գնդակը տեղափոխելու նպատակով:

Ըստ ուղղության փոխանցումները լինում են երկայնական, լայնակի և անկյունային:

Դեպի հակառակորդի դարպաս արագ տեղաշարժման և նրան շրջանցելու համար ավելի շահավետ է օգտագործել երկայնական և լայնական փոխանցումները: Դաշտով մեկ փոխանցումները հազվադեպ են կիրառում, քանի որ դրանք ավելի քիչ են արդյունավետ հարձակման զարգացման համար:

Գնդակը կարելի է փոխանցել բարձր կամ ցածր: Ցածր փոխանցումը շահավետ է բարձրից, քանի որ այդ կերպ փոխանցված գնդակը պարտադիր չէ կասեցնել և հեշտ է ընդունել վազքի ժամանակ: Ցածր թռչող կամ գետնին գլորվող գնդակը թիրախին ավելի արագ է հասնում, քանի որ նրա ճանապարհը կարճ է:

Բարձր փոխանցումները սովորաբար կիրառում են, եթե անհրաժեշտ է գնդակը փոխանցել զգալի տարածությամբ կամ, եթե ցածր փոխանցվածը կարող է հակառակորդի կողմից վերցվել: Փոխանցումները կատարում են խաղացողին կամ դեպի ազատ տեղերը: Խաղացողին փոխանցման ժամանակ գնդակն ուղղում են ուղիղ խաղընկերոջ ոտքին, երբ ընդունողը տեղում կանգնած է: Շարժվող խաղացողին հարկ է գնդակն ուղարկել մի քանի քայլ առաջ:

Եթե խաղացողը փակված է հակառակորդով, ապա գնդակը փոխանցում են ազատ տեղ այն հաշվարկով, որպեսզի նա գնդակի մոտ հայտնվի հակառակորդից առաջ:

Կատարման ձևով առավել արդյունավետ, և միևնույն ժամանակ առավել բարդ է համարվում մեկ հպումով գնդակի փոխանցումը: Նման փոխանցման համար խաղացողի գնդակին տիրող խաղընկերները պետք է ճիշտ և ժամանակին բացվեն, ստեղծելով մի քանի ուղղություններով արագ փոխանցման պայմաններ: Սակայն խաղում իրադրությունը միշտ չէ, որ թույլ է տալիս գնդակը անմիջապես փոխանցել այն ստանալուց հետո: Փոխանցումը ձգձելը նպատակահարմար է, եթե խաղընկերը փակված է և եթե անհրաժեշտ է հակառակորդին շեղել իր վրա:

Փոխանցմամբ իրականացող արդյունավետ համադրություն է հանդիսանում այսպես կոչված պատը: Գնդակին տիրող խաղացողը, իր առջև ունենալով հակառակորդին, փոխանցում է կատարում առջևում կանգնած խաղընկերոջը և անմիջապես դուրս է գալիս ազատ տեղ: Կախված հակառակորդի գործողություններից

խաղընկերը գնդակն անմիջապես կամ որոշ ձգձումից հետո ուղարկում է դուրս եկած խաղընկերոջը: Գնդակին տիրող խաղացողի առավելությունը կայանում է նրանում, որ նա գտնվում է դեմքով դեպի դարպասը, իսկ նրան հսկողը (պաշտպանը)՝ մեջքով:

Ավելի բարդ համադրություններում գնդակը փոխանցում են տեղի փոփոխմամբ: Դրանք փոխում են, երբ հակառակորդը ամուր փակում է խաղընկերոջը և հարկ է լինում գնդակը փոխանցել ազատ տեղ: Խաղում հաճախ օգտագործում են գնդակի փոխանցում երեք խաղացողների միջև, որը ստացել է «եռանկյունի» անունը: Այսպիսի փոխանցումները իրականացվում են տեղի փոփոխությամբ և առանց դրա: Բացի այդ, ժամանակակից խաղում լայնորեն կիրառվում է «հատում» տակտիկական համադրությունը: Դրա էությունը կայանում է նրանում, որ գնդակը տանողը այն զիջում է հանդիպակաց վազող խաղընկերոջը հանդիպման պահին:

Անհատական տակտիկական գործողություններ

Հարձակումում խաղացողները պետք է դրսևորեն բարձր ակտիվություն, իսկ դրա համար անհրաժեշտ է տիրապետել խաղի տեխնիկական և տակտիկական բոլոր միջոցներին: Հարձակման մեջ գործողությունների արդյունավետությունը կախված է դիրքը ընտրելու, իրավիճակն արագ գնահատելու և որոշում ընդունելու կարողությունից: Դրա համար կարևոր է.

1. Տեսնել գնդակը, հակառակորդին և առավել շահավետ դիրքում գտնվող խաղընկերոջը,
2. Կանխատեսել խաղային իրավիճակի զարգացման հնարավորությունները,
3. Ժամանակին ազատվել հակառակորդի հսկողությունից և դուրս գալ ազատ տարածություն գնդակը ստանալու համար,
4. Կարողանալ շահել հակառակորդի հետ պայքարը,
5. Դարպասին հարվածելու համար ամենաշահավետ դիրքի ընտրություն:

Տակտիկական խնդիրների լուծումն իրականացվում է գնդակով և առանց գնդակի խաղացողի գործողություններով:

Առանց գնդակի անհատական գործողությունները հարձակման ժամանակ հանգեցվում են տեղի ռացիոնալ ընտրությանը և հակառակորդի հսկողությունից ազատմանը: Խաղացողներին անհրաժեշտ է ընտրել այն դիրքը, որը թույլ կտա գնդակը

փոխանցել, կամ շեղել հակառակորդին իր վրա դրանով հեշտացնելով գնդակին տիրողի գործողությունները:

Գնդակով գործողությունները հանգեցվում են փոխանցումների, վարման և հարվածի, կեղծումների կիրառության և դարպասին հարվածի:

Գնդակի փոխանցումը առավել կարևոր տակտիկական տեխնիկա է, որը կազմում է խաղում ֆուտբոլիստների բոլոր գործողություններից կեսից ավելին: Փոխանցելով գնդակը խաղացողը սկսում է թիմային գործողություններ: Նախքան փոխանցումը կատարելը նա պետք է որոշի, թե ինչ ուղղությամբ և խաղընկերներից ում պետք է ուղղարկի գնդակը, ինչ միջոցով է ավելի նպատակահարմար:

Գնդակի վարում - խաղացողի գնդակով տեղաշարժման հիմնական միջոց: Այն կիրառում են ճեղքումների ժամանակ և այն դեպքերում, երբ զուգընկերները փակված են և ոչ մեկին չի կարելի փոխանցել կամ հարկավոր է հակառակորդներից մեկին գրավել իր վրա:

Շրջանցում - հակառակորդի խաղը տանելու հիմնական միջոցը: Այն կիրառում են այն դեպքերում, երբ խաղացողը գտնվում է դարպասի մոտ կամ հարձակման է ենթարկվում հակառակորդի կողմից: Շատ հաճախ գնդակը դարպաս են ուղարկում հենց «հաջող» շրջանցումից հետո:

Հարձակուրդները կիրառվում են փոխանցումների, վարման և շրջանցման ժամանակ: Դրանց թիվը մեծ է: Որպես կեղծ գործողություն օգտագործվում են գրեթե բոլոր տեխնիկական միջոցները:

Հարվածներ դարպասին: Եզրափակիչ հարվածին դարպասին – յուրաքանչյուր հարձակման գագաթնակետը: Դարպասին հարված հասցնող խաղացողը պետք է արագ գնահատի իրավիճակը և ընտրի հարվածի առավել արդյունավետ միջոց: Հարվածը կարելի է հասցնել տարբեր տարածություններից, ցածրից կամ բարձրից: Յուրաքանչյուր իրավիճակին համապատասխանում է հարվածի առավել արդյունավետ եղանակ: Հարվածողը միշտ հանդիպում է ամենաակտիվ դիմադրությանը, ուստի շատ կարևոր է կարողանալ խաբել նրան հարված հասցնելուց առաջ և ակնթարթորեն հեռանալ նրա հովանավորությունից:

Հարձակման խաղացողների տակտիկական պարտականությունները

Եզրային հարձակվողների խաղի մարտավարությունը: Եզրային հարձակվողները կազմակերպում են հարձակումը և ավելի հաճախ դա իրականացնում են եզրից: Նրանց մարտարական գլխավոր խնդիրը թևում հակառակորդի պաշտպանության ճեղքումն է: Բայց դա չի բացառում դաշտի մյուս հատվածներում եզրային հարձակվողների գործունեության հնարավորությունը: Ժամակակից ֆուտբոլում եզրային հարձակվողը գործում է ամբողջ ճակատով, դա ընդլայնում է նրա գործողությունների գոտին և պայմանավորում է նրա խաղի մարտավարության որոշ առանձնահատկություններ:

Ազատ տարածություն դուրս գալիս եզրային հարձակվողը պետք է կարողանա տեղաշարժման պահը ընտրել: Եթե նա շատ վաղ դուրս գա, հակառակորդը կհասցնի փակել նրան: Ուշացման դեպքում վերջինս կտիրի գնդակին:

Եզրային հարձակվողները պետք է լուծեն տակտիկական խնդիրները և ինքնուրույն, և խաղընկերների հետ համատեղ: Խնդիրների մեծ մասը թիմային լուծելու ձգտումը խորհրդային թիմերի եզրային հարձակվողների լավագույն տարբերակիչ հատկությունն է: Պաշտպանության անհատական ճեղքումը լուծվում է շրջանցման միջոցով, իսկ թիմայինը այնպիսի համադրությունների միջոցով, ինչպիսիք են «պատը», «հատումը», երկայնական փոխանցումը:

Կենտրոնական պաշտպանի խաղի մարտավարությունը: Ժամանակակից ֆուտբոլում կենտրոնական հարձակվողը հիմնականում գործում է հարձակման ուղղությամբ և տիրապետում է դարպասի գրավման մեծ հնարավորությունների: Նա խաղում է ոչ միայն հակառակորդի դարպասների դիմացի գոտում, այլև հարձակման կազմակերպման համար նահանջում է հետ (դաշտի խորքը): Կենտրոնական հարձակվողը լայնորեն մաններում է, այդ պատճառով էլ նրա խաղը տարբերվում է տարատեսակությամբ և հատուկ ճարպկությամբ:

Կորցնելով գնդակը կենտրոնական հարձակվողը նահանջում է, մասնակցելով պաշտպանությանը: Հենց որ թիմը տիրում է գնդակին, նա ձգտում է դուրս գալ ազատ տարածություն, ազատվել հովանավորից և դարպասը գրավելու համար կարճ ճանապարհով ինչքան հնարավոր է արագ դուրս գալ հարվածային դիրք:

Կենտրոնական հարձակվողը պետք է կարողանա խաղալ հարձակման գծի ցանկացած կետում և կատարել ոչ միայն հարձակողական, այլև պաշտպանական գործառույթներ:

Միջին գծի խաղացողների մարտավարություն: Այս գծի խաղացողները պարտավոր են գործել հակառակորդի միջին գծի խաղացողների դեմ: Նրանք կապող օղակ են հանդիսանում պաշտպանության և հարձակման միջև ե գործում են ամբողջ դաշտով, մասնակցում են իրենց դարպասների պաշտպանությանը և ակտիվորեն օգնում են հարձակվողներին հակառակորդի դարպասին հարձակվելու ժամանակ, հաճախ դրանք եզրափակելով դարպասին հարվածով:

Թեև միջին գծի խաղացողների հիմնական խնդիրը հանդիսանում է իրենց հովանավորյալի պահումը, բայց դա չի նշանակում, որ նրանք հետևում են միայն նրանց: Անհրաժեշտության դեպքում նման խաղացողը կարող է փոխակերպվել այլ խաղացողի: Այսպես, հակադիր թևում հարձակման զարգացման ժամանակ պետք է զբաղեցնել կենտրոնին մոտ դիրք ապահովելով պաշտպանության գծին մոտ գոտիների վերահսկումը:

Միջին գծի խաղացողի վրա ընկած է տակտիկական համադրությունները կապակցելու և հակագրոհ կազմակերպելու պարաավորությունը, ինչի համար չափազանց կարևոր է գնդակի փոխանցման շահավետ ուղղությունը որոշելու կարողությունը: Եթե փոխանցում կատարելու հնարավորություն չկա, նա հարձակումը զարգացնում է գնդակի վարման միջոցով:

Միջին գծի խաղացողների օգտագործումը հարձակումում հնարավոր է, երբ նրանք ժամանակին են վերադառնում պաշտպանություն:

Պարտավորությունների նման մեծ շրջանի կատարումը պահանջում է խաղի ըմբռնում, տեխնիկայի կատարյալ տիրապետում և հիանալի ֆիզիկական պատրաստականություն: Նրանցից պահանջվում է պաշտպանության ցանկացած կետում, միջին գծում և հարձակման գծում խաղալու կարողություն:

Միջին գծի խաղացողները պետք է հիշեն, որ նրանց կողմից հակառակորդի միջին գծի խաղացողների չեզոքացումը ապակազմակերպացնում է խաղը: Նրանց լրացուցիչ պարտականություններն են հանդիսանում գնդակի նետումը կողային գծից միջինում դաշտի երրորդական մասը, հակառակորդի կիսադաշտում տուգանային և ազատ հարվածների կատարումը, անկյունային հարվածների ժամանակ ակտիվ մասնակցությունները: Այս գործառույթների հստակ կատարման համար պահանջվում է լավ փոխգործակցություն և խաղընկերների գործողությունների ուշադիր հետևում:

2. ՊԱՇՏՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ՏԱԿՏԻԿԱՆ ՖՈՒՏԲՈԼՈՒՄ

Պաշտպանությունում թիմի խաղի հիմնական նպատակը կայանում է հակառակորդին խաղային տարածությունում առավելությունից զրկելու և մոտ տարածությունից դարպասին նշանառու հարվածներ կատարելու մեջ: Դրա համար անհրաժեշտ է հակառակորդի համար ապահովել ամուր պահառություն, խախտել նրա փոխազդեցությունը և ինչքան կարելի է արագ վերադարձնել իրենց գնդակի վերահսկողությունը:

Պաշտպանության հուսալի կազմակերպումը էական ազդեցություն է ունենում հարձակողական գործողությունների վրա ինչքան այն հուսալի է, այնքան ավելի շատ են գնդակը խլելու և հակագրոհային գործողություններին անցնելու հնարավորությունները:

Ավելի հաճախ կիրառում են պաշտպանության ակտիվ եղանակը: Հակառակորդի կիսադաշտում գնդակը կորցնելով բոլոր խաղացողներն արագ անցնում են պաշտպանական գործառույթի կատարմանը, ձգտելով խլել գնդակը հակառակորդի կողմից հարձակման կազմակերպման ամենասկզբում կամ կասեցնել նրա հարձակման զարգացումը փորձելով դրանով ժամանակ շահել, որն անհրաժեշտ է իրենց պաշտպանական դիրքերը պաշտպանների վերադարձի համար: Պաշտպանության տակտիկական խնդիրները լուծվում են անհատական, խմբային և թիմային գործողությունների օգնությամբ:

Պաշտպանությունում խաղի համակարգերը

Պաշտպանությունում թիմային գործողությունները կազմակերպվում են խաղի որոշակի տակտիկական համակարգեր: Կիրառվում են պաշտպանության անձնային, գոտիական և համադրված համակարգեր: Այս եղանակներից յուրաքանչյուրին բնորոշ է հակազդեցության տարբեր սկզբունքներ և գործողությունների կազմակերպման մի քանի տարբերակներ: Այս տարբերությունները կախված են հարթակից, որի վրա ընթանում է հակառակորդի հետ պայքարը, և պաշտպանվողների ակտիվությունից: Սրանից կախված կարելի է առանձնացնել համակարգերի երկու հիմնական տարբերակ:

Կենտրոնացած պաշտպանություն: Այն կիրառում են դարպասներից անմիջական հեռավորությամբ: Պաշտպանները ամուր հսկում են գնդակին տիրող խաղացողին և բոլոր մյուս խաղացողներին, ովքեր ձգտում են ստանալ գնդակը: Հսկողության ամրությունը մեծանում է ըստ դարպասին և գնդակին մոտեցման:

Ապակենտրոնացված պաշտպանություն: Այս տարբերակը կիրառում են իրենց ողջ կիսադաշտում և հակառակորդի կիսադաշտում: Պաշտպանվողները ակտիվ գործունեություն են ծավալում գնդակին տիրող խաղացողի և հարձակվողի դեմ, ովքեր պատրաստ են գնդակն ստանալ ցանկացած գոտում:

Անձնական պաշտպանություն: Այս համակարգի էությունը կայանում է նրանում, որ պաշտպանվող թիմի յուրաքանչյուր խաղացող հսկում է հակառակորդ թիմի որևէ խաղացողի և վերահսկում է նրա գործողությունները անկախ նրանից, թե նա գնդակով է խաղում, թե առանց գնդակի: Ժամանակակից ֆուտբոլում անձնական պաշտպանությունը հատկապես լայնորեն կիրառվում է տեխնիկապես ուժեղ ֆուտբոլիստների դեմ, հետապնդելով գնդակը ստացման պահին խլելու նպատակ:

Պաշտպանության այս եղանակը ունի մի շարք դրական կողմեր: Դրանց կարելի է դասել անհատական բարձր պատասխանատվությունը և յուրաքանչյուր հարձակվողի դեմ ակտիվ պայքարը, թիմի ուժերի ռացիոնալ օգտագործումը: Որոշ թերություններին է կարելի է դասել հարձակման զարգացման և ավարտման նպատակով վտանգավոր գոտուց ազատվելու հնարավորությունը, պաշտպանողի նկատմամբ հարձակվողի առավելության դեպքում անահատական խաղի տարման վտանգը, և վերջապես, գնդակին տիրելուց հետո ճեղքման արագ կազմակերպման և փոխապահովության դժվարությունը:

Գոտիական պաշտպանություն: Պաշտպանության կազմակերպման այս եղանակի դեպքում դաշտի սեփական կեսը բաժանվում է որոշակի գոտիների, որոնցից յուրաքանչյուրը զբաղեցնում է պաշտպանը: Պաշտպանության նման կազմակերպման դեպքում ամբողջ ուշադրությունը կենտրոնանում է կոնկրետ խաղացողի, ոչ թե գնդակի վրա: Պաշտպանվողների գործողությունները ուղղված են նրան, որպեսզի հարձակվողներն գրվեն խաղային տարածությունում առավելությունից հատկապես տուգանային հրապարակի մոտ: Գործելով սահմանված գոտիներում,

պաշտպանվողները հակազդում են հակառակորդի ցանկացած խաղացողի, ով հայտնվում է այդ գոտում:

Գոտիական պաշտպանության արժանիքները - այդ փոխգործակցությունները և քանակական առավելություն ստեղծելու համար լավագույն պայմանները հիմնականում ուղղված են հակառակորդի հարձակմանը՝ պաշտպանությունից հարձակման արագ անցում:

Գոտիական պաշտպանության թուլությունները՝ առանձին գոտիներում հակառակորդի քանակական առավելության հնարավորություն, հարձակման եզրափակման համար խոցելի հատվածների առկայություն, հակառակորդի կողմից գնդակը ազատ ստանալու հնարավորություն, հակառակորդի ուժեղագույն խաղացողների գործողությունների անձնական պատասխանատվության բացակայություն:

Պաշտպանության գոտիական համակարգը հաջողությամբ կիրառվում է առավելապես արագ հարձակվող թիմերի նկատմամբ, և այն դեպքում, եթե հակառակորդի մոտ բացակայում են արագ խաղացողները, որոնք տիրապետում են շրջանցման և եզրափակիչ հարվածի անհատական բարձր վարպետությանը: Գոտիական պաշտպանության դեպքում կիրառվում են 1+ 3 + 2 + 4, 1 + 3 + 3 + 3, 4 + 2 + 4, 4 + 3 + 3, 4 + 4 + 2 դասավորությունները:

Համադրված պաշտպանություն: Պաշտպանության կազմակերպման այս ձևը առավել տարածված է: Նրա էությունը կայանում է անձնական և գոտիական պաշտպանության սկզբունքների միաժամանակյա կիրառության մեջ թիմի որոշ խաղացողներ անձնապես պատասխանատու են որոշակի հակառակորդների համար, իսկ մյուսները գործում են նախատեսված վայրերում: Կախված իրադրությունից՝ խաղացողները կարող են անցնել գոտում անձնական պահման խաղի և հակառակը: Այս կամ այն սկզբունքով գործող խաղացողների քանակը կախված է պաշտպանվող թիմի խնդիրներից:

Տարբերում են համադրված պաշտպանության մի քանի տարբերակներ.

1. Երեք պաշտպանները հսկում են երեք հարձակվողներին, չորրորդ «ազատ» պաշտպանը խաղում է իր խաղընկերների հետևի գոտում, ապահովելով նրանց պաշտպանությունը: Պաշտպանությունում նման խաղը զրկում է հարձակվողներին

ազատ խաղային տարածությունից և թևերից կամ դաշտի կենտրոնից տուգանային հրապարակի գոտի երկար տարածությունների փոխանցումների կատարումով առավելության ստեղծումից: Դա հատկապես նվազեցնում է հակառակորդի հարձակման արդյունավետությունը և դժվարացնում է թևերում խաղացողների գործողությունները:

2. Երկու կենտրոնական պաշտպանները տեղաբաշխվելով գծի վրա գործում են իրենց համար նախատեսված գոտիներում, իսկ երկու եզրայինները իրականացնում են եզրային հարձակվողների անձնական հսկողությունը:

3. Նման համակարգի դեպքում կենտրոնական պաշտպանը ապահովում է ձախ եզրային և աջ կենտրոնական պաշտպաններիննե հակառակը:

4. Միջին գոտում խաղի ժամանակ հակառակորդին տրվում է գործողությունների ազատություն և խաղային տարածություն: Ըստ տուգանային հրապարակի մոտեցման չափի պաշտպանվող թիմի բոլոր խաղացողները գոտիական եղանակից անցնում են հարձակվողների անձնական ամուր հսկողության:

5. Պաշտպաններն ու կիսապաշտպանները անձնապես «պահում են» գնդակին մոտակա հարձակվողներին, իսկ գնդակից հեռու խաղացողներին հսկում են համապատասխան գոտիները:

Պաշտպանության համադրված համակարգի ուժեղ կողմը կայանում է հակառակորդի ուժեղ խաղացողների ուժեղ հսկողության և հարձակման գլխավոր ուղղությունում քանակական գերազանցության ստեղծման համադրությամբ: Սրա ուժով համադրված պաշտպանությունը տարբերվում է առավել կայունությամբ և դրանց հաղթահարման համար պահանջվում է հարձակման ավելի բարդ մարտավարություն:

Խմբային տակտիկական գործողություններ

Պաշապանությունը կազմակերպում են համաձայնեցված թիմային գործողություններով: Երկու, երեք և ավելի թվով պաշտպանների գործողություններն ուղղվում են խաղընկերոջը օգնելուն, ով պայքարում է գնդակով հակառակորդի դեն:

Խմբային տակտիկական գործողություններին են վերաբերում ապահովագրումը, անցումը և գնդակի խմբային խլումը:

Հարձակման ընթացքում լինում է այնպես, որ պաշտպանները ստիպված են լինում գործել հակառակորդի թվային գերազանզության դեմ: Դա տեղի է ունենում, երբ հակառակորդը խլելով գնդակը, արագ սկսում է հակագրոհը, իսկ պաշտպանները չեն հասցրել վերադառնալ իրենց դիրքերը: Այս դեպքում գնդակին տիրող խաղացողը գրոհում է իրեն մոտ պաշտպաններից մեկին, մյուսներ զբաղեցնում են այնպիսի դիրքեր, որպեսզի կարողանան որսալ փոխանցումը և կամ դժվարացնեն գնդակի ընդունումը: Թվային փոքրամասնության դեպքում ավելի արդյունավետ է պաշտանների անկյունագծային դասավորությունը, իսկ թևում չծածկված հարձակվող:

Խաղացողների հավասարության դեպքում պաշտպանները փոխգործակցում են, մշտապես ապահովագրելով, անցնելով դարպասի վրա դուրս եկած հարձակվողին և համաձայնեցված խլելով գնդակը:

Ապահովագրումը հեշտացնում է հակառակորդի ուժեղ հսկողությունը: Այն ապահովում է թիկունքի պաշտպանը: Մյուս գծերում այս դերը կատարում է մոտակա խաղընկերը: Ապահովագրման էությունը կայանում է գնդակով խաղացողի գործունեության գոտում կարճատև թվային գերազանցություն ստեղծելու մեջ: Գնդակին տիրապետողին գրոհելու պահին գրոհող խաղընկերոջը մոտ պաշտպանը զբաղեցնում է այնպիսի դիրք, որը թույլ կտա նրան փակել փոխանցման, անցման կամ հարվածի հնարավոր ուղղությունը:

Խաղի ընթացքում անհրաժեշտ է ոչ միայն խաղընկերոջ ապահովագրում, այլ նաև որոշ, ավելի վտանգավոր գոտիների: Այս դեպքում ապահովողները դասավորվում են խաղընկերոջ և հակառակորդի միջև այն հաշվարկով, որ վտանգավոր գոտի ուղղարկված գնդակին հակառակորդից շուտ հասնեն:

Պաշապանական գործողությունների ժամանակ հաճախ կատարում են անցում, որի էությունը կայանում է հսկվող խաղացողին խաղընկերոջը հանձնելու մեջ: Այն կիրառում են այն ժամանակ, երբ հակառակորդը ազատվում է իր հսկիչից:

Գնդակի խլման խմբակային մեթոդ - կարևոր միջոցը պարապողների փոխազդեցությունն է: Այն կիրառում են հանդիպակաց տեղափոխությունների, հարձակվողների, «խաղից դուրս» արհեստական վիճակների ստեղծման, ինչպես նանգոտիական պաշտպանության ժամանակ: Պաշտպանվողների համաձայնեցված գործողությունները հակառակորդին դնում են այնպիսի պայմանների մեջ, որոնցում

նա կարող է կորցնել գնդակի վերահսկողությունը: Խմբային գործողությունները կախված են թիմի խաղի տակտիկական համակարգից և մրցակցի խաղի մարտավարությունից:

Անհատական տակտիկական գործողություններ

Պաշտպանվողները ստիպված են պայքարել մրցակցի հարձակվողների հետ, որոնք գործում են գնդակով կամ առանց դրա: Անհատական գործողությունների հաջողությունը կախված է մրցակցին հսկելու խաղացողի ունակությունից: Այս ունակությունը հիմնվում է հարձակվողին հակազդելու միջոցի և տեղի ռացիոնալ ընտրության վրա: Ճիշտ դիրք ընտրելու համար պաշտպանին հարկ է ուշադիր հետևել մրցակցի, խաղընկերոջ գործողություններին և գնդակին: Մշտապես փոխելով իր դիրքը նա ձգտում է կրճատել, շահել խաղային տարածությունը հարձակվողից, ծածկել հարձակման առավել վտանգավոր գոտիները, մշտապես հսկել վերահսկվողին և միևնույն ժամանակ ապահովել խաղընկերոջը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նրան օգնել:

Անհատական գործողությունների բնույթը կախված է իր թիմի խաղի համակարգից և հակառակորդի թիմի խաղից, պաշտպանի առջև դրված մասնավոր խնդրից, և մրցակցի անհատական մարտավարությունից:

Անհատական տակտիկական գործողությունները իրականացվում են տեղի, կեղծ շարժումների, գնդակը խլելու, հեռացնելու և վերցնելու եղանակներից:

Գնդակով խաղացողի դեմ գործողությունները: Նման խաղացողի դեմ պաշապանի գլխավոր խնդիրը դեպի դարպաս տեղաշարժին և դարպասին հարված հասցնելուն հակազդեցությունն է: Հաջող գործողությունների համար պաշտպանը պետք է տեղավորվի վերահսկվողի և իր դարպասի միջև՝ փորձելով մղել նրան դեպի եզրագիծ և զրկել դարպասին անկյունագծով մոտենալու հնարավորությունից: Պաշտպանին անհրաժեշտ է զբաղեցնել այնպիսի դիրք, որը թույլ չի տա հարձակվողին տեղաշարժվել դարպասի գրոհման համար վտանգավոր գոտում և ուղի բացի դեպի այն գոտին, որտեղ կարելի է գնդակը խլել հարձակվողից: Երբ գնդակը վարում է հարձակվողը, պաշտպանը պետք է տեղաշարժվի նրանից առաջ և որսա հարմար պահը գնդակը խլելու համար: Գրոհել ավելի լավ է այն պահին, երբ հակառակորդը մի ակնթարթ կորցնում է գնդակի վերահսկողությունը: Կեղծ շարժումներին լավ

տիրապետող խաղացողի նկատմամբ պետք է հատկապես ուշադիր լինել: Մրցակցի կեղծ շարժումներին չխաբվելու համար անհրաժեշտ է ուշադիր հետևել գնդակին:

Իր հերթին, հարձակվողի հետ պաշտպանի պայքարի արդյունքը հաճախ կախված է պաշտպանի կողմից կիրառված կեղծ քայլից:

Ավելի դժվար են պաշտպանի գործողությունները դարպասներին մոտ գտնվող հակառակորդի դեմ: Այդ գոտում պաշտպանը պետք է խաղա մրցակցին կից, որպեսզի թույլ չտա նրան հարված հասցնել դարպասին:

Գնդակին չտիրող հակառակորդի դեմ գործողություններ: Պաշտպանը ձգտում է զրկել նրան խաղային տարածությունից, դժվարացնել տեղի ընտրությանը և գնդակի ստացումը: Դրա համար նա ընտրում է հակառակորդի և գնդակի միջև այնպիսի դիրք, որը կխանգարի նրա տեղաշարժերի ազատությանը և թույլ կտա հասնել գնդակին ավելի շուտ, քան դա կանի հարձակվողը: Այս գործողությունների հաջողությունը կախված է մշտապես տեսադաշտում իր վերահսկվողին և գնդակը պահելու ունակությունից: Դիրքի փոփոխությունը որոշվում է հակառակորդի և գնդակի տեղաբաշխումով: Ինչքան մոտ է գտնվում հակառակորդը դարպասին և գնդակին, այնքան ուշադիր և ուժեղ է պետք «պահել» նրան: Իսկ երբ վերահսկվողը գտնվում է դարպասից հեռու և գնդակը գտնվում է նրանից մեծ տարածության վրա, պաշտպանին հարկ է խաղալ ցանկացած փոխանցման որսման վրա:

Հարձակվողները հաճախ ձգտում են «ազատվել» իրենց հսկողից և դուրս գալ ազատ տարածություն, որպեսզի ստանան գնդակը: Որպեսզի խանգարեն դրան, պաշտպանների համար կարևոր է ժամանակին փակել նրա ճանապարհը և խանգարել նրա դեպի առաջ գործողություններին: Եթե հակառակորդին ամեն դեպքում հաջողվում է դուրս գալ ազատ տարածությունն, նա պետք է գրոհի գնդակի ստացման պահին, զրկելով ճիշտ փոխանցում կատարելու կամ դարպասին հարված հասցնելու հնարավորությունից:

Պաշտպանությունում խաղացողների տակտիկական պարտականությունները

Դարպասապահի խաղի մարտավարությունը: Ժամանակակից դարպասապահը պետք է տիրապետի խաղի բոլոր տեխնիկական միջոցներին, կարողանա շրջահայացորեն ընտրել տեղը, արագ գնահատել ինչպես անմիջական հեռավորության, այնպես էլ դարպասային հրապարակից դուրս իրադրությունը, արագ

և ժամանակին դուրս գա գնդակի վրա, որպեսզի խախտի հակառակորդի համադրությունը և չեզոքացնի վտանգավոր ճեղքումները: Դրա համար կարևոր է խոր փոխըմբռնումը և լավ փոխգործակցությունը դարպասապահի և պաշտպանների միջև, ինչպես նաև պաշտպանության գծի խաղացողների ղեկավարման ունակություն: Դարպասապահը պետք է կարողանա խաղալ ոչ միայն դարպասային գծում, այլ նաև ողջ տուգանային հրապարակում: Դա օգնում է թիմի պաշտպանական գծին: Դարպասապահը ոչ միայն պաշտպանում է դարպասը, այլև հարձակման կազմակերպման մեջ կրում է ամենաակտիվ մասնակցությունը: Բոլոր գնդակները նա խփում է ոտքով կամ ձեռքով նետում է խաղընկերոջը:

Եզրային պաշտպանների խաղի մարտավարությունը: Եզրային պաշտպանների հիմնական խնդիրը եզրային հարձակվողների խաղի չեզոքացումն է, խաղընկերների ապահովումը և հարձակմանը ակտիվ մասնակցությունը: Եզրային պաշտպանի խաղը չի կարող կառուցվել միայն իր խնամարկյալին ամուր ծածկելու վրա: Նրանից պահանջվում է խաղալու ունակություն ոչ միայն անձնական հսկողության սկզբունքներով, այլ նաև գոտում: Այսպես, եզրային հարձակվողի կենտրոն տեղաշարժման դեպքում պաշտպանը նույնպես հաճախ տեղաշարժվում է նրա հետևից, որպեսզի խանգարի նրան ազատ գործել կանխի մյուս գոտում թվային գերազանցության առաջացումը:

Շարժուն պաշտպանության նման մարտավարությունը թույլ է տալիս դարպասները հաջողությամբ պաշտպանել:

Եզրային պաշտպանը ոչ միայն պետք է ամուր փակի եզրային հարձակվողին, այլն պարտավոր է օգնել իր խաղընկերներին: Օրինակ, մյուս թևից մրցակցի գրոհման ժամանակ աջ պաշտպանը ամուր չի պահում իր խաղացողին, այլ տեղափոխվում է աջ կենտրոնական պաշտպանի գոտուն: Զբաղեցնելով եզրային կամ աջ կենտրոնական պաշտպանից հետո դիրք, նա նրան օգնություն է ապահովում գնդակը կենտրոն փոխանցելու և դարպասի մոտ վտանգավոր գոտում պայքարի ժամանակ: Իր թևից անկյունային հարվածի դեպքում եզրային պաշտպանը տեղ է զբաղեցնում դարպասին մոտ անկյան մոտ ապահովելով դարպասապահին:

Եզրային պաշտպանները կատարում են ոչ միայն պաշտպանական գործառույթ: Նրանք նաև հանդիսանում են թիմի հարձակողական գործողությունների

կազմակերպիչներ և դրանց մասնակիցներ: Խլելով գնդակը հակառակորդից կամ ստանալով այն խաղընկերոջից պաշտպանը պետք է ճիշտ փոխանցի այն կիսապաշտպանին, իր թևի եզրային հարձակվողին կամ կենտրոնական հարձակվողին: Եզրային պաշտպանները պետք է խուսափեն գնդակը կորցնելուց: Սակայն, երբեմն նրանք ստիպված են հեռացնել գնդակը եզրային կամ դարպասի գծից, որպեսի չեզոքացնեն դարպասին անմիջական վտանգը:

Կենտրոնական պաշտպանների խաղի մարտավարությունը: Երկու կենտրոնական պաշտպանները պաշտպանության կազմակերպման հիմնական գործիչներն են: Նրանք ծածկում են հարձակման գլխավոր ուղղությամբ դարպասների անցումները: Կենտրոնական պաշտպանների խաղի բնույթը կախված է հարձակվողների, և հատկապես կենտրոնականի խաղի մարտավարությունից: Ուստի երկու կենտրոնական պաշտպանների դիրքային խաղը նպատակահարմար է:

Կենարոնական պաշապաններից մեկը պեաք է խաղա ընդլայնված գուտում՝ ձգտելով իր գործողություններով ճնշել կենարոնական հարձակվողի ակտիվությունը ոչ միայն դարպասների մոտ, այլ նաև դրա հեռավոր սահմաններում, իսկ որոշ դեպքերում նաև հակառակորդի կիսադաշտում: Դրա համար անհրաժեշտ է, որպեսզի կենտրոնական հարձակվողի տեղաշարժման դեպքում կենտրոնական պաշտպանը չմնա իր գոտում, այլ շարժվի նրա հետ: Ետնային կենտրոնական պաշտպանը ապահովում է խաղընկերներին: Կենտրոնական պաշտպանները գործում են համաձայնեցված և միշտ պատրաստ են փոխապահովման:

Թևերից հարձակման դեպքում գնդակին մոտ կենտրոնական պաշտպանը ուժեղ ծածկում է իր ենթահսկյալին, իսկ մյուս կենտրոնական պաշտպանը այնպիսի դիրք է զբաղեցնում, որը թույլ է տալիս ապահովել խաղընկերոջը և հարձակվել ենթահսկյալի վրա:

Եթե կենտրոնական պաշտպանները առաջ են շարժվել, եզրային պաշտպաններն պաշտպանում են լքված գոտին, սպառնալով հակառակորդին դնել «խաղից դուրս» վիճակի մեջ, և դրանով ստիպում են եզրային հարձակվողներին իրենց շարժումները առաջ պահել:

Ժամանակակից ֆուտբոլում կենտրոնական պաշտպանը հանդիսանում է հարձակման կազմակերպիչ և մասնակից: Կենտրոնում շահավետ դիրքը նրան

կապում է բոլոր խաղընկերների հետ, իսկ ճշգրիտ փոխանցումների հմուտ կիրառությունը ստեղծում է բարենպաստ հնարավորություններ հարձակման զարգացման համար:

Մանկավարժ-մարզիչի և մարզիկի տեղծագործական համագործակցության հիմնական խնդիրներից մեկը հանդիսանում է սպորտային հաջողությունն ապահովող մարզումային բեռնվածության անհատական տարբեր մակարդակների նվաճումները:

Ֆուտբոլում տատկիկական հնարքների ուսումնասիրությունները ցույց տվեցին, որ վերջիններս արդյունավետ իրագործվում են խաղացողների թե անհատական, թե թիմային գործողությունների համադրման արդյունքում, ինչը սովորեցնում է աշակերտներին լինել թիմի անդամ, համագործակցել թիմում, միևնույն ժամանակ դրսևորել ինքնավստահություն որպես անհատ, ստանձնել պատասխանատվություն իր գործողությունների և թիմի հաջողության համար:

Հետազոտական աշխատանքի հավելվածում ներկայացված է ֆուտբոլ մարզախաղի օրինակելի դասի պլան կոնսպեկտ կապված տեխնիկա-տակտիկական հնարքների ուսուցման հետ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզախաղերը բնութագրվում են շարժողական ակտիվության տարատեսակությամբ: Դրանք ներառում են տարատեսակ վարժություններ, որոնք կատարվում են խաղացողների հետ ամբողջ թիմի և հակառակորդ թիմի փոխազդեցության պայմաններում: Մարզակաղերը բազմակողմանի ազդեցություն ունեն պարապողների օրգանիզմի վրա: Խաղացողի՝ մարզիկի կամ աշակերտի գործողությունները կրում են ացիկլիկ բնույթ: Մինչև շարժողական հմտությունների ավտոմատացված աստիճանի հասնել՝ խաղի հիմնական տեխնիկական միջոցները հեշտացնում են մարզիկի գործողությունները խաղի ժամանակ: Հոգեբանական և մեթոդական գրականության աղբյուրների մեծամասնությունը նվիրված է խաղի տեխնիկայի ուսուցման խնդրին:

Խաղի ժամանակ մարզիկին հարկ է լինում կատարել նան շարժումների նոր ձներ, որոնք սովորաբար հանկարծակի են առաջանում և հանդիսանում են ավտոմատացված տեխնիկական տարրեր սինթեզմա արդյունք, այստեղ կարևորվում է տակտիկական պատրաստությունը, որը պետք է հիմնված լինի աշակաերտների շարժողական ընդունակությունների մշակման դրական տեղաշարժերի և հարուստ բազմազան շարժողական փորձի յուրացման վրա:

Հանրակարթական դպրոցում ֆիզկուլտուրայի ուսուցչի խնդիրներն են՝ միջին և ավագ դասարաններում ֆուտբոլ մարզախաղի ուսուցմանը զուգահեռ, ապահովել աշակերտների կոորդինացիոն ընդունակությունների արագաուժային ընդունակությունների և ճարկության համատեղ մշակումը, ինչը ըստ էության կբարձրացնի նրանց տակտիկական պատրաստվածությունը:

Ինչպես ցույց տվեցին ուսումնասիրությունները տատկիկական հնարքները ֆուտբոլում կառուցվում են թե անհատական, թե թիմային գործողությունների համադրման արդյունքում, ինչը սովորեցնում է աշակերտներին լինել թիմի անդամ, համագործակցել թիմում, միևնույն ժամանակ դրսևորել ինքնավստահություն որպես անհատ, ստանձնել պատասխանատվություն իր գործողությունների և թիմի հաջողության համար:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Անդրեև Ս. Ն., Ֆուտբոլ - քո խաղը: Միջին և բարձր դասարանների դասագիրք, Մոսկվա, Լույս, 1989:
2. Լյասկովսկիյ Կ. Պ., Հարվածների տեխնիկա, Մոսկվա, Ֆիզկուլտուրա և սպորտ, 1977:
3. Ֆուտբոլիստների պատրաստում, հոդվածների հավաքածու, խմբ. Վ Ի. Կոզլովսկիյ, Մոսկվա, Ֆիզկուլտուրա և սպորտ, 1977:
4. Սասսո է, Ֆուտբոլային մարզիչ / թարգմանություն անգլերենից, Մոսկվա, Տերա-Սպորտ, Օլիմպիա պրեսս, 2003:
5. Սուչիլինի Ա. Ա., Ֆուտբոլը բակում, Մոսկվա, Ֆիզկուլտուրա և սպորտ, 1979:
6. Ցիրիկ Բ. Յա., Լուկաշկին Յու. Մ., Ֆուտբոլը երեխաների համար, Մոսկվա, Ֆիզկուլտուրա և սպորտ, 1979:
7. Չանադի Ա., Ֆուտբոլ, տեխնիկա / թարգմանություն հունգարերենից, Մոսկվա, Ֆիզկուլտուրա և սպորտ, 1978:
8. Չանադի Ա., Ֆուտբոլ, մարզում / թարգմանություն հունգարերենից, Մոսկվա, Ֆիզկուլտուրա և սպորտ, 1985:
9. Երիտասարդ ֆուտբոլիստ մարզիչի ուսումնական ձեռնարկ / խմբ. Ա. Պ. Լապտևա, Ա. Ա. Սուչիլինա, Մոսկվա, Ֆիզկուլտուրա և սպորտ, 1983:

Ընտրված հետազոտական թեմայի արդիականությունը բավարար է։ (0,25միավոր)

Գրականության ակնարկում ներկայացված է խնդրի էությունը, ազդող գործոնների, խնդրի լուծման ուղիները։

Պահպանված է օգտագործված գրականության մեջբերման էթիկան։ (0,5 միավոր)

Գործնական համատեքստում առկա է իրատեսականություն, նկատելի է ստեղծագործական մոտեցում, հետազոտական աշխատանքի մեծ մասը ներկայացված է գործնական աշխատանքը։ (1 միավոր)

Ամփոփման բաժնում ներկայացված է վերլուծականություն։ (0,25 միավոր)

Ընդամենը 2 միավոր